

Sıra Numarası : 31

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE MEKSİKA DÜVELİ MÜTTEHİDESİ CUMHURİYETİ ARASINDA AKDOLUNAN MUHADENET MUAHEDENAMESİNİN TASDİKİ HAKKINDA 1/17 NUMARALI KANUN LÂYİHASI VE HARİCİYE ENCÜMENİ MAZBATASI

Türkiye Cumhuriyeti

Başvekâlet

Muamelât Müdiriyeti

Adet

22 Teşrinisani 1927

6/5047

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Türkiye Cumhuriyeti ile Meksika Düveli Mütte-hidesi Cumhuriyeti arasında Roma'da akdolan muhadenet muahedenamesi hakkında Hariciye Ve-kâleti Celilesince tanzim edilen ve İcra Vekilleri He-yetininin 16 teşrinisani 1927 tarihli içtmarında tezek-kür ve lâyiha üzerindeki tadilat ile, Meclisi Âliye arzı tasvip olunan kanun lâyihası ile esbabı mucibe mazbatasının musaddak sureti leffen takdim olun-muştur.

Muktezasının ifasına ve neticesinin iş'arına mü-saade buyrulmasını rica eylerim efendim.

Başvekil

İsmet

Esbabı Mucibe

Ötedenberi Orta ve Cenubi Amerika Hükümet-leri ile sabık Osmanlı İmparatorluğu arasında dahi akit ve imza edilmiş bir muahedename mevcut de-ğildi. Yalnız bu hükümetlerden Şili, Arjantin, Meksika Hükümetleri memleketimizle münasebatı şeh-benderi ve iktisadi tesis maksat ve gayesiyle sabık Osmanlı İmparatorluğu ile aralarında gayet muhta-sar fakat hukuku umumiyeyi düvel ahkâmı umumi-yesine tevfiikan birer konsolosluk protokolu akit ve imza eylemişlerdi.

Hükümeti Cumhuriyetimizin teşekkülü üzerine bittabi biçimle muahadat ve mukavelât ve bu me-yanda işbu hükümetlerle münakit konsolosluk pro-tokolları da münfesiş addolunmuştur.

Bu vaziyet üzerine Şili ve Arjantin Hükümetleri ile Hükümetimiz arasında siyasi münasebatın tesisi zımında dostluk muahedenameleri akit ve imza edilmiş olduğu gibi bu defa Meksika düveli müdde-hidesi Cumhuriyeti ile de aynı esasat dahilinde bir muahede akdedilmek üzere iki hükümet arasında müzakerat cereyan eylemiş ve aynı esasat hükümeti mezkûrece de kabul edilmiş olmakla Roma Büyük Elçimiz Meksika Düveli müttehidesi Cumhuriyeti Hükümetinin salâhiyettar mürahası ile emsali dü-veliyesi veçhile bir muhadenet muahedenamesi ak-

dine memur edilmiş ve bu hususta Hükümeti Cum-huriyemiz ile evvelce Şili ve Arjantin Hükümetle-ri arasında akit ve imza edilen muhadenet muahe-denemesinin esas ittihazıyla ona göre bir muhadenet muahedenamesi akit kararlaştırılmış ve salifularz Ar-jantin ve Şili Hükümetleriyle akdedilen muahedena-melerin hini müzakeresinde tarafeynce kabul edil-miş olan noktayı nazara tevfiikan münasebatı siya-siyenin teessüsünün şimdilik teahhür edeceği için münasebatı iktisadiye ve ticariyenin inkişafı hasebiy-le münasebatı şehbenderiye daha evvel girilmesi muvafık görülerek muahedenamede «münasebatı si-yasiye» tabirinden sonra «ve münasebatı şehbende-ri» tabirinin ilâvesi cihetine gidilmiştir.

Muahedenamenin birinci maddesi Türkiye Cum-huriyeti ile Meksika Düveli müttehidesi Cumhuriye-ti arasında ve keza iki devletin tebaası beyninde Sulh ve müsâlemet ve samimi ve daimî muhadenet mevcut olacağına dair ve emsali sairesine muvafık-tır.

İkinci madde, tarafeyni akideynin hukuku düvel esasatına tevfiikan münasebatı siyasiye ve şehbende-ri tesisinde mutabık kaldıklarını mulindir. Bu mad-dede diğer devletlerle akdedilen muhadenet muahe-denamerindeki maddeye muvafıktır.

Üçüncü madde, muahedenamenin tasdik oluna-cağından ve tasdiknamelerin Roma'da teati edilece-ğinden bâhistir. Bu dahi emsali düveliyeye tevafuk etmektedir.

Muahedenamenin musaddak nüshalarının Roma'da teatisinin takarrür etmiş olması da Meksika ile Ankara beynindeki mesafenin uzaklığının tevliit ede-ceği birçok masarife ve müşkülâta meydan verme-mek maksadıyledir.

Bu hususatı mulin ve mübeyyin olarak işbu es-babı mucibe lâyihası bittanzim takdim kılındı.

Türkiye Cumhuriyeti ile Meksika Düveli Müttehi-desi Cumhuriyeti Arasında Mün'akit Muhadenet Muahedenamesi

Bir taraftan;

Türkiye Cumhuriyeti,

Diğer taraftan;

Meksika Düveli Müttehidesi Cumhuriyeti,

Samimi dostluk rabitalarını aralarında tesis ve takviye eylemek arzusu ile mütehassis oldukları ve

münasebat teessüs edince işbu münasebatın her iki milletin umran ve refahının tezayüdüne hâdim olacağına aynı derece kani buldukları cihetle bir muhadenet muahedenamesi akdine karar vermişler ve bu hususta murahhasları olmak üzere,

Türkiye Reiscumhuru :

İtalya Kralı Hazretleri nezdinde Türkiye fevkalâde Mürahas ve Büyükelçisi Suat Bey,

Ve Meksika Düveli Müttehidesi Reiscumhuru :

İtalya Kralı nezdinde Fevkalâde Mürahas ve Ortaelçi Doktor Karlos Povigeykazoran'ı,

Tayin buyurmuşlardır.

Müşarünileyhima usulüne muvafık görülen salâhiyetnamelerini badettebliğ ahkâmı atiyeyi kararlaştırmışlardır :

Madde 1. — Türkiye Cumhuriyeti ile Meksika Düveli Müddehidesi Cumhuriyeti arasında ve keza-lik tarafeynin tebaası beyninde nakabilinakz ve ihlâl sulh ve müsalemnet ve samimi ve daimî muhadenet mevcut olacaktır.

Madde 2. — Tarafeyni aliyeyni akideyn iki devlet arasında hukuku düvel esasatına tevfikkan münasebatı siyasiye ve şehbenderinin tesisinde mutabıktırlar ve herbirinin, dıbloması ve şehbenderlik mümessillerinin mütekabiliyet şartı ile tarafı diğer memleketinde hukuku umumiyeyi düvel esasatı umumiyesiyle vaz ve tayin edilmiş olan muameleye mazhar olacağını müttefikkan tasdik ve teslim ederler.

Madde 3. — İşbu muahedename tasdik edilecek ve tasdiknameler sürati mümkün ile Roma'da teati olunacaktır. Muahedename tasdiknamelerin teatisinden on beş gün sonra mevkii meriyete girecektir.

Tasdiklanılmekal tarafeyn mürahasları işbu muahedenameyi imza ve tahtim eylemişlerdir.

Yirmi beş mayıs bin dokuz yüz yirmi yedi tarihinde Roma'da birer nüshası düveli mümziyeden herbirine tevdi edilmek üzere iki nüsha olarak tanzim kılınmıştır.

Türkiye

Büyük Millet Meclisi

18 . 12 . 1927

Hariciye Encümeni

5 Karar Numarası

Hariciye Encümeni Mazbatası

Riyaseti Celileye

Türkiye Cumhuriyeti ile Meksika düveli müttehidesi Cumhuriyeti arasında akdolunan muhadenet muahedenamesinin tasdiki hakkında Başvekâleti Ce-

lifeden mevрут ve Encümenimize havale olunan lâ-yihai kanuniye Hariciye Vekili Tevfik Rüştü Beyin huzuriyle müzakere ve tetkik olundu.

Hükümet esbabı mucibe mazbatasıyle maddei kanuniye esas itibariyle muvafık görülmüş ve bir günâna tadilât icra edilmeyerek aynen kabul edilmiş olmakla berayı tasvip Heyeti Umumiyyeye arz edilmek üzere Riyaseti Celileye takdim kılındı.

Reis Namına

Mazbata Muharriri

M. Cemil

Kâtip

Aza

Zeki Mesut

Aza

Aza

Aza

Aza

Mazhar

Doktor İbrahim Tali

Aza

Bekir Lütfi

Hükümetin Teklifi

Türkiye Cumhuriyeti ile Meksika Düveli Müddehidesi Cumhuriyeti arasında akdolunan muhadenet muahedenamesinin tasdiki hakkında Kanun

1. Türkiye Cumhuriyeti ile Meksika Düveli Müttehidesi Cumhuriyeti arasında 1927 senesi mayısının yirmi beşinci günü Roma'da akit ve imza olunan muhadenet muahedenamesi Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul ve tasdik edilmiştir.

2. İşbu muahedenamenin icrayı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

16 Teşrinisani 1927

Başvekil

Adliye Vekili

İsmet

Mahmut Esat

Müdafaai Milliyeye Vekili

Bahriye Vekâleti Vekili

Mustafa Abdülhalik

Mustafa Abdülhalik

Dahiliye Vekili

Hariciye Vekili

Şükrü Kaya

Doktor Tevfik Rüştü

Maliye Vekili

Maarif Vekili

Saraçoğlu Şükrü

Mustafa Necati

Nafia Vekili

Ziraat Vekili

Behiç Beyefendi

Mustafa Rahmi

İçtimada bulunmadı.

Sıhhiye ve Muaveneti

Ticaret Vekâleti Vekili

İçtimaiye Vekili

Beyefendi

Doktor Refik

İçtimada bulunmadı.